

A'
KIRALYI FELSÉG'
 ENGEDELMÉVEL.

Költ *Bétsben*, Szent Iván-Havának (Június-
 nak) 26-dik napján, 1792.

A' *Budai* örömekből, eddig is nagy részt
 vett kétség kívül *Erdély* Ország is; mert ha,
 nem egy is éppen *Magyar* Országgal; ugyan
 tsák ennek sorsát mindenkor úgy tartja mint
 magáét, és most kiváltképpen annyival in-
 kább örvendeztetheti őtet is *Magyar* Or-
 szág' vigsága; mert a' *Magyar* Király, vagy
 is inkább *Magyar* Ország' Atya, néki is
 Fejedelme, a' kitől mit lehessen nékie is
 reményleni, ezt méltán képzelhetné előre
 a' *Budai* örömekből, ha már bőv mérték-
 ben nem kóstitotta volna is véle a' maga
 jószágát ez a' kegyes Fejedelem, az Ország
 U u u Gyü.

Gyülési Deputáció által. — De különösen is hirdethetünk mostan Erdély Országának egy olly *Budai* örömet, melly az ő előbbeni örömeit méltán tetézheti. Gróf *Gyulay József* örömét értjük az említett *Budai* örömon. Az a' Király, a' ki *Magyar* Ország eránt viseltető szeretetének, tellyes mértékben való meg-bizonyítására olly ajánlást tett, hogy gyakorta le fog járni *Budára*: meg-ígérte Gr. *Gyulay József* Urnak is, minekelötte vizsgálza tért volna ez *Budáról Erdélybe*, hogy mihelyest *Frankfurtban*, és *Prágában* végzendü dolgait ő Felsége, és ha valami igen különös akadály elő nem árándja magát: meg fogja látogatni *Erdély* Országot is, a' Királynéval egygyütt. — Ezen újjító hírnek előre botosátása után, közlünk egy gazdag foglalatú Levelet, melly ~~utasított~~

Budáról, Júniusnak 21-dikén.

„Vasárnap, az az, Jún. 17. elegyes Ülést tartott az Ország Gyülése, mellyben *Ferentz* Királyunk' Feltételeinek ötödik Tzikkelyéről, az, az előtt való nap, t. i. Junius' 16-dikán hozott Végzés (ezt közlöttük már a' múltt postán) fel-olvastatott; azután bé-hozatott egy égő gyertya a' Gyülés' Palotájába, és a' Végzést magában foglaló Levél, mindeneknek szeme láttára le-petsételtetett, 's ő Felségéhez küldetett. Estvére Bál tartatott az Első, és Második Tábla' Palotáiban, mellyeknek képeiket meg-küldöttük a' régibb Előfizető Uraknak. Az Első Tábla' Palotájában *Magyar* Musika vólt. Ebbe én nagy örömmel mentem; de egészen el-
szo.

szomorodtam, midőn belé léptem volna. mivel szinte üresnek találtam, a' másik Palotához képest, a' melly dugva tele volt idegen tántzokat tántzolókkal, 's nézőkkel. En, a' magyarosan érző Hazafiakkal egygyütt úgy hiszem, hogy a' magyar tántzot szintűgy lehetne természetes regulákra venni, valamint más Nemzetek vették a' magok tántzaikat. Ennek tselekedése nélkül, kihal Magyar Országból a' Magyar Tántz; a' mellynek fenn-tartását pedig maga kívánja az eredeti Magyar természet, úgymint a' mellynek elevenségéhez vagy az alkalmatavva.

Júniusnak 18-dikán délig, Deputátzók dolgoztak; dellyesti 12 órakor pedig ölfve gyült mind az Első, mind a' Második Tábla, különösen a' maga Palotáiba. 's tanátskozott egéssz estvéli 6 óráig. Előbb is az a' kérdés vétetődött fel, a' Második Táblánál: *Havallyon kellyen é ülést engedni a' Rátz Érseknek, és Püspököknek, az Ország-Gyülésében?* Tsak hamar két felé olfoltak a' vélekedések. A' Gyülésnek nagyobb része úgy ítelt, hogy meg kell kérni, az Illyriai Kántzelláriának el-törlése erántt ő Felségét, olly magok ajánlása mellett az Ország' Rendjeinek, hogy el-töröltetvén az említett Kántzellária, ok is készek lesznek ülést adni a' Rátz Papi Méltóságoknak, a' kik azonban magok is rajta legyenek, az Illyriai Kántzelláriának el-töröltetésén. A' más rész, ezt vitatta: hogy mivel maga a' Felség hívta Ország-Gyülésre, különös Kir. Levelek által a' Rátz Érseket 's Püspököket: tehát szükség, hogy még ezen Ország-Gyülésben, méltóságokhoz

illendő ülés engedteffék nekik; annyival is inkább, mivel az Illyriai Kántzellária' felállításának sürgetésére, leg-elsőben is az indította volt őket, hogy a' közelébb múltt Ország-Gyűlésé' alkalmatosságával nem vehettek biztató szót abbéli kívánságoknak telyesítettése eránt, mellyet eleikbe terjesztettek volt egynehány Nagy Embereinknek, hogy t. i. hadd lehetne nekik is rendes székek, és szavok az Ország-Gyűlésében; 's e' szerént nem ok nélkül lehet tőle tartani, hogy ha e' mostani Ország-Gyűlésben széket és voksot nem nyerhetnek: sürgetni fogják az Illyriai Kántzelláriának meg maradását, melly igen nagy kárára lenne a' Hazának. — Erössen állott mind a' két Rész, a' maga értelme mellett. Minekutánna tovább tartott volna a' vetélkedés egyg óránál: Deputátziót indított a' nagyobb Rész az Első Táblához, a' melly 12 órától fogva várta a' Második Tábla' Végzésének véle való közöltetését. A' már menő Deputátziót meg-állította a' másik Rész, és újra sürgette a' maga feltételét. De végre is tsak az állott-meg, a' mi előbb szájába adatott volt a' Deputátziónak: hogy t. i. kéretessék meg ő Felsőge, az Illyr. Kántzelláriának el-törlése végett, 's a' jövő Ország-Gyűlésén széket és voksot adnak a' Rendek a' Rátz Erseknek, és Püspököknek. Meg-értvén ezen Végzést az Első Tábla, egésszen reá állott arra. — Ekkor fel-keft székéről a' Karlovitzi Ersek, (a' ki el-járt ugyan, a' nem-eggyesültt 7 Püspökökkel egygütt az Ülésekbe; de még rendes széke és szava nintsen azokban) 's

kö-

következendőképpen szólott a' Fő Rendekhez: *Mi, úgymond, eszközlői nem lehetünk az Illyriai Kántzellária' el-töröltetésének, mellyet a' meg-hóltt Tsászárság és Király, a' nálla tudva lévő okokból állított-fel, a' vallásbéli dolgokra nézve. Kérjük a' Tek. Első Táblát, engedjenek minékünk helyet és szavat az Ország - Gyűlésében, mellyre ő Felsége, Királyi Levelek (Rogálisok) által hivott bennünket. — A' mi Nemzetünk nagy számmal vagon: szükség, hogy minden tekintetben legyenek néki Reprezentánsai (Képvisei) az Ország - Gyűlésén. Városainknak vagnak Reprezentánsaik, Nemeseink is jelennek meg itten; ha Mágnásaink volnának; bizonytal nékik is volna helyek és szavok az Ország - Gyűlésében; miért ne adna tehát az Ország minékünk, kik a' Papi méltósággal vagyunk fel-ruházva, még ezen Gyűlésben helyet és vétumot minden feltétel nélkül? — Ugyan tsak az Első Tábla, el nem állott a' Második Tábla' végzésétől: mellyhez képest, Reprezentátiót fognak tenni az Ország' Rendjei ő Felségéhez (melly Reprezentátiónak a' mását, meg-küldöttük már a' múltt postán.)*

Ezen fontos dolog után, más nagy, és méltó tekintetű dolgot vett-fel a' Második Tábla, tanátskozása' tárgyául, tud. ill. a' Magyar Nyelvnek a' Magyar Hazában való gyarapítását. — „Igaz ugyan, ezt olvasta az Itélő-Mester, hogy a' nem régiben fel-állított Magyar Nyelv-Tanítók által, kezdete már valamivel előbb-lépni a' Magyar Nyelv; és mivel ennek tanulása, tsupán extraordi-
ná

nárium studiumnak (rendkívülvaló tudomány-
nak) tartatott: ez okon, egyedül a' Tanulók-
nak szabad tetszésektől függött, járni vagy
nem járni a' Magyar Professzor' Letzkéit. —
Kérjük annakokáért ö Felségét, hogy erős-
sítsse még ezen új Törvény - tikkelyt, melly-
nek ereje által, rendszeréntvaló tudományá
tétetik ezentúl a' Magyar Nyelv' tanulása; úgy
hogy azt mindennek kell járni, és belöle
Exáment tenni“ 's a' t. — Örömmel említ-
hetem, a' Második Táblának örökös ditsős-
ségére, hogy az Itélő - Mester által el olvas-
tatott *Határozást*, közönséges meg - eggye-
zésével helybe - hagyta. — A' múlt Ország-
Gyűlési XVI - dik Törvény - tikkelyben
(Artikulusban) ez van: *Dicafterialia negotia
autem, idiomate latino nunc adhuc pertra-
ctanda venient*, az az: a' Törvény - Táblákon
és Tanács - Székeken, még most, deák nyelv-
ven folytattassanak a' dolgok. Most tehát
a' Más. Táblának nagy része azt vitatta, hogy
a' *nunc adhuc (még most)* határozódjon - meg,
's a' Magyar Nyelvről szöllandó új Törvény-
tikkelybe tétetődjön belé: *Hat esztendök
után, Magyar Nyelven* follyanak a' dolgok
a' Dikasteriomokon. Némelly Vármegyék'
Küldötjei, úgy a' *Horvát Ország'* részéről-
való Deputátusok is azt mondották: hogy
„ezen Törvény szerént, sok érdemes Haza-
fiaknak el kellene esni tiztségeiktől, a'
Magyar Nyelv' nem tudása miá.“ — Ezen
ellen - vetésre, a' vólt a' felelet: hogy
„kevéssel ez előtt, úgy tudták más idegen
nyelvben tökéletesíteni magokat, néhány
esztendök alatt a' Házafiak, hogy azon,
nem

nem csak beszéltettek; hanem dolgoztak is széltire. — Tsak ugyan nem egyezhettek meg ebben utóllýára is. — Azután némelly Vármegyei Deputátus Urak, arról panaszolkoztak a' magok Vármegyéik' nevekben, hogy soha sem nyerhettek még azok Magyar Választ mind ez ideig is, a' F. Helytartó-Tanátsból; ámbár ők ehez Magyar Nyelven írtak, úgymint a' melly Nyelven akarják, a' múltt Ország-Gyülés' Végzése szerént, dolgaikat folytatni, 's Jegyző-Könyveiket is írni állandóul, más Ns Vármegyékkel együtt 's a' t. Ezen tárgyra nézve, abban állapodott-meg a' Gyülés, hogy „a' Fels. Helytartó-Tanáts Magyar Nyelven válasszollyon, a' hozzája magyarul író Ns Vármegyéknek; és még ezen kívül, arra is kérni kell ő Felségét, hogy mennél hamarább, a' Magyar Nyelvet hozassa-bé a' Dikasztérió-mokba; melly nélkül, lehetetlen valamelly Nyelvnek virágozni: e' nélkül pedig, nem lehet állandó virágzású fenn-maradása a' Nemzetnek“ *) 's a'

---

*) *A Magyar Hazának másik kebelében — Erdély Országban — nem tsak a' Vármegyékben; hanem a' Királyi Táblán, 's a' Fő Kormány-Széken is mindenek magyarul folynak: Magyar Nyelven teszik a' Tanátsos Urak a' Referádákat, (az az: terjesztik eleibe a' Széknek, ez vagy amaz tárgyról való elő-adásaikat, 's vélekedéseiket); Magyar Nyelven tartatnak a' tanátskozások; hozatnak a' szen-*

's a' t. Ezen Végzésekkal, Követek küldet-
tek az Első Táblához, melly is tsak hamar
reá állott a' következő két Tzikkelyekre:
1.) Hogy ezentúl rendszerént való Tudomány
legyen a' Magyar Nyelv' tanulása. 2.) Hogy
meg kell kérni ő Felségét, a' Magyar Nyelv-
nek mentől előbb lejendő bé hozása eránt
a' Dikastériomokba; hanem az, hogy Ma-
gyar Nyelven vála fzollyon a' F. Helytartó-
Tanáts, a' hozzája magyarul író Ns Vár-
megyéknak: nagy vetekedésekre szolgálta-
tott alkalmatosságot. — Sürgették azt:
Mosony Vármegyei Fő-Ispány Gr. *Eszter-
házy Ferentz*, a' volt Kántzellárius' Fia;
Trentsén Vármegyei Fő-Ispány Gróf *Illés-
házy*; Magyar Ország' Rendjeinek *Nápoly-
ban* volt Követjek Gróf *Szécsényi Ferentz*;
Ugotsa Várm. F. I. Gróf *Teleky József*; Gömör
V. F. I. B. *Prónay Gábor*; Torontál V. F. I.
Balog Péter's a' t. De sokkal többen voltak,
a' kik ellene mondottak annak, a' sok nehé-
ségre nézve, mellyeket okozna a' két
nyelven való manípulátzió. — Vólt olyan
szó is: hogy bajos lenne ő Kir. Fő Hertzeg-
ségének a' Nádor-Ispánynak, olly Irások
alá

---

*szententziák (végzések); 's iratnak a'
Jegyző-Könyvek (Protokollumok). —
Trupán a' Hadit Tanátsal és Kamarával-
való levelszések folytattatnak Deák nyelv-
ven, 's azon terjesztetnek a' Felség eleibe
is az Erdélyi Kántzellária által, az ehez
felküldeni szokott Jegyző-Könyvek.*

alá irni a' nevét, mellyeket nem ért, t. i. Magyar Irások alá. De ezen nehézséget, gyönyörűen el-igazította maga jó Nádor-Ispányunk, olly kedves ki-nyilatkoztatást tévén magáról: hogy már eddig is ért ő Kir. Fő Hertzegsége nem keveset a' Magyar Nyelvből; 's igyekezni fog, hogy jobban is érthesse azt: mivel óhajtja maga is a' Magyar Nyelvnek a' Dikastériomokba való behozatását. Ezen arany szavait ő Kir. Fő-Hertzegségének, nagy sűrűséggel váltották-fel a' jót kívánó szives öröm-kiáltások; a' Második Tábla pedig, minekutánna megértette volna, a' mi igaz Magyar érzékenységű Nádor-Ispányunknak illy megbetsülhetetlen maga' ki-jelentését: különös Követtség által közönte-meg azt ő Kir. Fő Hertzegségének. — Ugyan tsak a' lett az izenet végtére is az Első Táblától, a' Második Tablához: hogy a' harmadik Tzikkelyére a' közlött Végzéseknek nem állhat az Első Tábla. De a' Második Tábla, vizont Deputátziót küldött az Első Táblához, 's kérette, hogy venné-bé említett Végzését; mivel attól tellyességgel nem akar el-állani, 's hiszi, hogy azt ő Felsőge is helybe fogja hagyni. Már hat óra felé lévén az idő, belé nem erefzkedett többé az Első Tábla; hanem minekutánna más egynehány Törvény-tzikkelyeket fel-olvastatott volna még ezentúl, 's hozzája adta volna azokhoz maga meg-eggyezését is: véget vetett Nádor-Ispány ő Királyi Fő-Hertzegsége az Ülésnek, 's ebédelni mentek.

Ő Felségek, igen jól mulatják itt magokat. — A' múltt Vasárnap, tzel-lövöldőzésben gyakorlotta magát a' *Pesti* Polgárság. Ezen mulattságos gyakorlason megjelentek a' Felségek is, és a' Fels. Királyné meg-rántván egy pántlikátskát, melly a' puska' sárkányára vólt kötve, lőtt is a' tzelra. — Junius' 20-dikán, meg-nézegette Királyné ő Felsége a' *Pesti* Universitás' Könyv-Táriát, 's a' Természeti-Históriára - való Gyűjteményét, és a' Természet-Tudományához - való eszközeit.

A' *Magyar* Teátromban, gyakran jádzik új Darabokat a' Társaság, melly ritka dolog a' már gyakorlott Teátromi Társaságoknál is; úgymint a' mellyek rend szerént egy hónap alatt szoktak egy új darabot jádzeni. *Kotzebuenek* két nevezetes darabjait, mellyeknek egyike: *Ember gyűlölés és megbánds*; a' másik pedig: *Szerelem' Gyermeke* nevezet alatt vagyon magyarra fordítva: csak hamar jádzá egymás után ezen hónapban a' Társaság. Juniusnak 18-dikán ismét egy új, még pedig nem fordított, hanem Eredeti Darabot jádzott, mellynek tzimje: *Arany Peretzek*. Ez, egy költött történet, mellyet Tilz. *Dugonits András* Professor Úr, Nyelviünknek szives Gyarapítója készített; a' Jádzó-Színhöz pedig *Pesti* Professor *Endrödy János* Úr alkalmaztatta. Ezen eredeti Darabhoz, scénák és ruhák újjonnan készültek, mellyek hat száz forintjába kerültek a' Teátromi - Társaságnak. — Valóban, ezen jól neki indúltt *Magyar Jádzó - Társaság*.

ságnak hathatós elő-segélése, egy nagy eszköze lenne a' *Magyar Nyelv*' gyarapodásának, 's a' *Nemzet*' virágzásának.

Lengyel Országának

mostani terhes állapotjáról, két *Gallitziai* Levelek érkeztek hozzánk szinte azon időben. Az egyik, Jun. 14-dikén útasított *Tarnopol* nevezetű Városból, 's ez a' foglalatja:

A' szomszéd *Podólia* (így nevezetik egy *Lengyel Ország*i Vajdaság, melly *Gallitzia*val határos) egésszen mozgásban vagon. Az Uraságok, meg-szünés nélkül takarodnak onnan, ide által éjjel nappal, feleségeikkel, gyermekeikkel, drágább portékáikkal, 's lovaikkal, és barmaikkal együtt. A' *Szoros által-járásnál* (passzusnál) vagon egy *Huszatin*n nevű nyomorútt kis Város. Ezt annyi *Lengyel Uraságok* lepték meg, hogy a' helynek szük volta miá, meg-adnak egy hitván zsidó házért hetenként 3 's 4 aranyat is. Szintén annyin tartózkodnak *Tarnarnda* Városában. Jöttek *Tarnopol*, *Trem-povla*, 's más Városokba is. Ezen költözéseket okozza, az *Oroszokkal* kezdődött háború. — Ezen háborúról a' mennyi tudósítások érkeznek hozzánk, mind azt mutatják, hogy koránt sem a' *Tsalmásokra* akadtak most az *Oroszok*.

Az első tsatában *Tulcsinnál*, nem esett el több Ember a' *Lengyel Sereg*ből, melyet *H. Ponyatovszky József* vezérlett, 140-nél; az *Oroszok* közzül ellenben, 1600-an hagyták ott a' fogokat. — *Biala-czerkivnél* is, rúttul meg-rakták a' *Kozákokat* a' *Lengyelek*.

Szu-

— *Szuha-Granitza* nevű helységrél, Májor *Pereczladovszky*, 30 Oroszokat terítettett földre; hatvánt pedig el-fogatott. Maga, nagy sebbe esett. — Éppen most érkezik a' tudósítás, melly szerént *Moráfa* nevű helységrél rá ütött 4000 Muszka, 3 Osztály Nemzeti Lengyel Lovasságra Máj. 24-dikén. Az Oroszokat, Gen. *Tuljanov*; a' Lengyeleket pedig Oberstlieut. *Mahanovszky* kormányozta. A' Lengyelek közzül 300 maradt a' tsatahelyen, két Hadnaggal együtt, 's 50-en kaptak sebet; de más nap, az az, Májusnak 25-dikén, H. *Ponyatovszky* 3800 Lengyelekkel elő-fogott hat ezer Muszkákat, ugyan tsak *Morafánál*, 's két ezeret közülök a' más világra költöztetett; hat százat el-fogott; 's 34-et meg-sebesített. Az ő Seregéből, 375 ember maradt a' tsatahelyen.

U. I. Harmintz ezer Muszka megy a' tengeren, a' Frantziák ellen. “

A' másik *Gallitziai* Levél, *Monasteritz*-ből útasítottatott Jun. 2-dikán. Ambár későn érkezett is kezünkhöz: mégis örömmel közlöttük volna egészen, ha az idő engedte volna; de mivel ennek nem parantsolhatunk: tehát tsak ezeket iktathatjuk most ide az említett Levélből: „*Taltsin*, és *Vinyitz* között, 40 ezer Lengyel fekszik táborban. H. *Ponyatovszky* *Jósef*, a' ki nállunk Oberster volt, tíz ezer Emberral *Nemiróbara* vagyon; Generál *Wilahorszky* pedig, a' ki Oberstlieut. volt a' *Toskáná* Huszár Regem. jében, hat ezer Embert vezérel. *Braasláv* tá-

tájékan is el vagynak imitt amott néhány Seregek szélesztve. — A' mi mozdulásunkról, semmi bizonyost nem irhatok. Vátiig mondják az Orosz Tisztek, hogy mi, miért nem készülünk, holott nekünk is bé kellettik menni ö velek együtt Nagy Lengyelországba; de mi erről, nem vettünk onnan, a' honnan kellene venni, tsak leg-kissebb ujj-mutatást is. “

Austriai Belgyiomból. érkezett Hadi Tudósítások.

„A' Frantziáknak, ez előtt *Rosámbó* Fő Hadi Vezér alatt vólt, most pedig *Lukner* Fő Hadi Vezér alatt lévő Seregek, el-bontotta az előbbeni táborát, melly *Valenciennes* Városa megett vólt, 's előbb nyomúlt ezen hónapnak 9-dikén, *Lille* Városa felé. — Ugyan azon időben, a' másik Frantzia Fő Hadi Vezér *Lafayette*, *Maubeuge* Városánál szállott sántzos táborba; az elől-járó Sereget pedig előre küldötte, *Gliseulle* nevű helységig. Ezen előljáró Seregnek Kormányozója *Gouvion* Ur, meg-bizgattatta a' mi Seregünknek bal szárnyát; melly dolog hírével esvén Seregeink' Fő Kormányozójának *Albert* Hertzegnek, reá ment *Gouvion* Generálra Jun. 11-dikén éjfél utáni három órakor. Az Ellenség, erőssen védelmezte magát, két Batteriáknak (hirtelenében készültt 's ágyúkkal meg-rakott föld-váraknak) általmok alatt; de valami 3 óra múlva, tsak ugyan szaladásra vette a' dolgot, 's meg sem állott *Maubeuge* Városáig, melly egy kis óránnyi járó földnyire esik *Gliseulle*hez.

A'

A' Frantzia Kormányozó, *Gouvion* Generális, (a' ki 16 ezrtendöktől fogva való kedves Barátja volt *Lafayette* Fő Hadi Vezérnek, 's a' kit igen sokan meg-sirattak a' Nemzet-Gyűlésében is) a' tsata-helyen maradott hólttan, három száznál többed-magával, 's 30 Fran. Katonák estek fogságunkba. A' mi Seregünköl, 26 Ember esett-él; 42 kapott sebet; 's 9-en nem taláztatnak. Az el-veszett lovaink' száma megy 29-re; a' meg-sebesítettéké 21-re; az el-fogattaké 9-re. — Az Ellenség, nem viherte el egy részét a' táborának. Azt, a' miéink, egy széna-magazinommal együtt el-égették; egy puska-póros szekeret pedig el-hoztak magokkal. — Ezen ütközetten, jelen volt *Károly* Fő Hertzeg is. Reggeli 7 órakor indította vissza a' Sereget *Albert* Hertzeg, a' *Monsnál* lévő táborba. “

Frantzia Országának bajai, és szorongat-tatásai, mentől inkább nevednek kívülről: annál inkább terhesedik *Párisban* a' Király állapota.

Rómában, erőssen szedeti Pápa ő Szent-sége az új Katonákat.

Magyar Hazafiúság gyümöltsei.

Üdvari Tanácsos *Martzibáni* ő Nagysá-ságáról úgy hallyuk, hogy tizenhét ezer kö-ből életet ajánlott ő Felségének, 's e' felett a' Státusok és Rendek által közönségessen meg-igértt hadi segedelemből is a' mi reá esik nagy kélzséggel ki fogja adni. — —
Eggyesült *Várad*i Püspök *Darabant* ő Nagy-sá-

sága pedig, nyóltz száz forintot adott magáról, a' Frantziákkal való had-folytatásra.

A' Magyar, az idegen földön is Magyar. — *Jénában*, hatvan Magyar Tanulók vagynak mostanság. Ezek, olly örvendezéssel, és jelességgel tartották Jun. 10. dikén a' *Budai* kettős Koronázásnak Innepét, hogy azt lehetetlen nagy gyönyörűség nélkül olvasni. Közleni fogjuk mi ezt, a' jövő Postán, a' mikorra kéntelenítettünk halasztani: a' Hadi segétségnek igazságos felolvasásában dolgozó Úraknak; és a' Magyar Kamarán lelt újj Tisztviselőknék is megnevezéseket; és végre azon 9 Királyi válaszoknak summáját, mellyek mind Juniusnak 22. dikén költek; és 23. dikön felolvasattak az Ország elegendes Gyűlésében.

Lengyel Hazafiúság' gyümöltsei.

Egymást érik a' sok gazdag ajándékok, mellyeket a' mind két nemén lévő Lengyel Uraságok adnak bé a' Nemzet' Kintstárjába. Ezen ajándékok között, különös említést érdemel eggy, melly két ezer aranyból állott, 's e' vólt reá írva:

Offero Aurum
Ad Regni Thesaurum
Libere et gratis
In Subsidiu Libertatis
Civis Polonus.

Erdélyből, Károlyfejérvárról, következő Irás küldetett hozzánk, közönségesítés (publikátzió) végett:

Ba.

Barátságatlan Pasquine.

Éppen kezemben tartom vala a' Nagy Agostonnak egy nevezetes könyvetskéjét, 's abban is a' többek között ezen szavain függött gondolatom:

Nemo sane mentiens judicandus est, qui dicit falsum, quod putat verum, quoniam non fallit ipse, sed fallitur; non itaque mendacii, sed aliquantae temeritatis arguendus est, qui falsa incautius credita, pro veris divulgat. Midőn kezembe nyomák a' *K. Enyedi* volt Papról tett hír-tételeket.

Két dologgal motskolisz tudatlanságból: meg-tébollyodtam, 's merre vitt engemet ezen nyavalyám, nem tudatik. Tudd meg *Virgilius* szerént: *Non me malus abstulit error.* Nem tébolyodtam meg, mert az olyan lakása' helyét sem tudja; én pedig, ámbár nem érdemled tölem, meg-vallom: igen jó helyt lakom; mellyről bár te is azt tartanád, a' mit én. Ugyan *Virgilius'* szavait mind kettőnk fel-vévén:

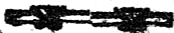
Hac iter est nobis ad magni teſta Tonantis.

De néked, úgy tartom, darabos e' pállya,
Ezt tévelygő szived, jó, ha fel-tanállya.

— — — — Most e' Kofának elég.

D. P.

(*Fél árkus Tóldalékkal*)

T Ó L D A L É K.

A' *Magyar Hírmondónak* Június' 26-dik napján 1792-ben költt árkusához.

Ferentz Király' válasza, a' *Magyar Országí* Státusokhoz és Rendekhez, midőn ezek 50 ezer arany Honoráriumot ajánlottanak ő Felségének, 1792-dikben Júniusnak 6-dikán lett meg-koronáztatása után:

Nullum equidem jam mihi gratius amoris ac fiduciae pensum adferre poterant fideles Status et Ordines, ac cujus jam antea, mox a primis adventus mei diebus, luculenta adeo ediderant specimina; hoc tamen etiam, quod nunc Honorarii titulo ad morem suorum Majorum mihi offerunt, pergrato suscipio animo; ea autem fidelium Statuum atque Ordinum in me attentio, ut, quo oblatum hoc animo meo reddant pretiosius, nullam illius partem Contribuentium Plebi tolerandam determinaverint, erat mihi plane solatio. Est hoc novum iterum nobilis illius Spiritus, quo praesentem Diaetam animatam cerno, novum item, ad meum animum eisdem intime devinciendum, argumentum.

Koronás Királynénk Fels. *Mária Therésia*,
következendő válasszal felelt a' *Magyar*
Ország Státusoknak és Rendeknek, midőn
ezek 25 ezer arany Honoráriumot aján-
lottanak - bé, Küleöttjeik által ő Felsé-
gének, 1792-dik Elztendőben Június-
nak 10-dik napján lett meg-koronáz-
tatása után:

Honorarium per fideles Status atque
Ordines mihi oblatum, velut eorundem in
me devotionis specimen, pergrato accepto
animo. Si generosa haec Gens alio apud
Conjugem meum, quam proprius ipsius
Regis animus, atque Nobilis Gentis indoles
jam suapte sunt, indigeret Oratore, vices
ejus lubenter suscipierem. Nunc id mihi
tantum restat, ut beatitati, et Regis Conjugis
mei, et ipsius Nationis e mutuo hoc nexu
ortae applaudam, atque illa communi ego
etiam suaviter perfruar.

A' nem-eggyesültt Érseknek, és 7 Püspö-
köknek, a' mostani Ország-Gyűlésén
együtt lévő Státusokhoz és Rendekhez
intézett két rendbéli Irásaik, mellyek-
ben azt kéri, hogy rend szerént való
ülés engedtessek nékik az Ország-
Gyűlésében.

Első Irás.

*Serenissime Regie Princeps Palatine Regni
Hungariae!*

Excelsi Proceres et Inclyti Status et Ordines!

Obtentis jam a Sua Caesareo Regia Majestate
pie defuncto Domino nostro Clementissimo Leopoldo
II. Regalibus, nihil ardentius desiderabamus, quam
ut

ut per nostram in praeteritis adhuc Regni Comitii Sessionem intima illa animorum unio, quae firmissimum Throni constituit praesidium, communisque Patriae felicitatis basis est, obtineatur; absit a nobis, ut (quoquo modo id evenerit) dum nova toti Regno, obtento in Rege benignissimo suo Protectore, beatitudinis affulget aurora, de praeteritis queramur: imo, ne faustissimam Suae Majestatis Sacratissimae Coronationem ardentissimorum votorum nostrorum summam ulla ratione vel minuto temporis, quaestio, de Sessione nobis pro ratione muneris, quod gerimus, competente, moretur, interea Interimali per Vestram Serenitatem Regiam nobis benigne indicata Sessione, nos contentos futuros declaramus! quo ita erga optimum, penes cujus Regales adsumus, Principem profundissimae submissionis, erga charam nobis Patriam, et Incl. ejusdem Status et Ordines fraterni amoris, et tenerritudinis non indecorum edamus specimen; ardentiaque illa Gentis Hungariae semet cum Principe, cujus protectionis tam amoenos jam sensit fructus, per Sacrum Coronationis foedus, quod unicum adhuc restat uniendi vota, omnibus viribus promoveamus. Reservamus interim nobis post hunc actum omnia ea, quae legalibus nostris Juribus competere credimus, confidentes in benignitate Serenitatis Vestrae Regiae, aequitate item et benevolentia Incl. Statuum et Ordinum, quod eam nostri intuitu competentis sessionis ante omnia sint habituri rationem, quae supra memoratis finibus accomoda, characterique, quem praeferimus convenientissima in nobis, et numero, quem in spiritualibus gubernamus populo, ad seros posteros perduraturam confirmet gratitudinem. Qui de cetero benignitati, et gratis devoti, jugi cum veneratione emorimur's a't. Budae, 21. Maji 1792.

Második Irás.

Humillima nostra, sub 21-ma Maji Suae Regiae Celsitudini Regni Palatino, Excelsisque

que Proceribus, et Incl. SS. et OO. scripto data declaratione, id praeprimis intendebamus, ut quanto erga clementissimum Regem nostrum, penes cujus Regales adsumus, profundissimae submissionis, erga charam vero Patriam, Excelsosque ejus Proceres, et Incl. Status et Ordines amoris ac venerationis feramur affectu, hoc quidem tali probemus documento, quod quaestionem de Sessione nobis pro munere, quod gerimus, competente, nec movere, nec minuto temporis Suae Majestatis Sacratissimae Coronationis praeparatoria retardare voluerimus. Et prouti tunc firmiter in gratia et aequanimitate Excelsorum Procerum et Incl. Statuum et OO. confidebamus, quod post faustissimam Coronationem pro dignitate sua, condignam nostri sint habituri rationem, ita nunc jam, ubi felix Hungaria in optimo Rege suo *Francisco* benignissimum Protectorem ac Patriae Patrem laeta veneratur, ubi omnes Regni hujus Cives communi exultant gaudio, et praesentium bene factorum omine freti, supremam Patriae felicitatem auspiciantur, advenisse illud tempus autumamus, quo experta Excelsorum Procerum et Incl. SS. et OO. benevolentia et aequanimitas legalem nobis secundum muneris et Senii Archi-Episcopalis, et Episcopalis dignitatem procuratura est Sessionem.

Sancti *Stephani* Regis Decretum, quo per Pontifices Dioecesanos praeprimis intelligit Praelatos; et Articulus I. post Coronationem Anni 1608. justae hujus nostrae petitionis.

tio.

tionis primum, et certe solidum est fundamentum: nam et requisita Legalium, sede et suffragio in Comitibus provisorum Praelatorum exponit, et nos ea omnia habere, nos arbitramur.

Nolumus eam quaestionem agitare, an Episcopi orientalis non uniti Ritus Ecclesiae, quos cum introducta in Regnum Christiana Religione in Hungaria existisse pronum est conjicere, Sessionem ac Votum in Comitibus habuerim, neque in differentias fidei Articulorum et in Religionis Negotio disparem fors sentiendi modum quaqua ratione ingredi, quae inter populos iisdem Legibus submissos, atque eadem Jurium Civilium communione gaudentes, relate ad Jura Civilia cum ipsa Religionis Confessione haud connexa, et quae per Regem expeditis ad nos benignis Regalibus Litteris jam agnita sunt, discrimen quodpiam adferre neququam possunt; id tamen certum est, nos veros Episcopos, ejusdemque omnino prout Romano-Catholici Characteris Episcopalis esse, et simili propria Hierarchiae Ecclesiasticae Institutione, ad unum eundemque finem per extensas Dioeceses, et numerosum populum Ecclesias Dei gubernare; felicitatem item Civium in eo potissimum consistere, ut quisque pro conditione sua, partem beneficiorum ex communi legum provisione promanantium aequa ratione capiat; praeterea vero recepta per tot Saecula Religione nostra, et nefors Regno coeva existente, confirmatis ejusdem per latae sub ultima Dieta Legis Articuli-

culum 27-um Juribus, eandem et per solum senium determinandam Sessionem nobis cum caeteris Romano-Catholicis Episcopis competere indubium est.

Etenim insufficiens omnino et in praecipua sui parte manca esset, modo laudatae Legis provisio, si omnes reliqui Religionis hujus Status beneficiis ex constitutione Regni provenientius, et ipso Jure suffragiorum in Comitibus pro sui Status conditione gaudere, solus autem Status Cleri non ea, quam sua sibi tribuit conditio Juris et honoris frui posset praerogativa. Jam si durabilis societatis civilis felicitas tantum in simultanea omnium sociorum felicitate consistit, quis non videt, omnem illum contra duraturam Patriae felicitatem agere, qui milliones Religionis hujus Incolarum, qui per aliquot tantum suorum membra beneficia constitutionis percipere possunt, per id a beneficiorum usu excludere vellet, si eos, qui possent uti beneficiis, non ea, qua reliquos quosvis pro sua conditione concives, amoris et aestimationis testificatione amplectatur.

Absit a nobis, ut id de nobilissima Gentis Hungariae indole vel opinari vellemus, imo firmiter confidimus, quod totum Incl. Regnum postulatum nostrum jam eorum stabiliverit, dum praeteritis adhuc Comitibus Divo Leopoldo scripserat, se, ne quis mentem et consilia sua de nobis sinistre interpretaretur, et ut perenne supersit testimonium, talia declarare: quod tam Civilia Jura, quam nostra religiosa, et beneficia
Ci.

Civitatis, prout Hungari ex praescripto Legum, pro conditione sua habent, nostrae Religionis Incolis propria esse velle. Grattissimi, incomparabile hoc nobilissimae Gentis, et Concivium nostrorum sinceri amoris erga nos testimonium veneramur! cujus nunquam ex animis nostris excidet memoria. Et dum ad indelebilis illius cujusque sanae menti impressae veritatis sanctioniam provocamus, nihil esse Regno huic optabilius, quam ut omnes in eo degentes, linguarum licet discrimine dispares, Christianam Religionem profitentes populi, iisdem utantur beneficiis, iisdem teneantur desideriis, iisdemque urgeantur studiis, dum uni eidemque Regi subsunt, iisdem Legibus gubernantur, omni dissensionum semine sublato, tantum de fidelitate in optimum Regem, et charam Patriam, de zelo in promovendis utriusque commodis inter se aemulari, imo unitis viribus optatissimos hos fines promovere satagant; dum denique nos nihil a Concivibus nostris aliud, quam amorem, et eam, quam fratres fratribus exhibent aestimationem desideramus, eam in Excelsorum Procerum, et Inclyt. Statuum et Ordinum benevolentia, et aequitate locamus fiduciam, quod perspecta petitionis nostrae iustitia, eandem pro innato Genti Hungariae animi candore, et generosissimo benefaciendi studio incunctanter stabilituri sint.

Erit hoc nobis, et populo, quem in spiritualibus gubernamus, aeternae gratitudinis, quemadmodum Excelsis Proceribus, et Inclytis Statibus et Ordinibus aeternae glo-

gloriae argumentum ; seris vero eorum venturis nepotum posteris imitabile virtutis, gloriosum, nobilissimae suorum antenatorum indolis exemplum.

Qui gratiis commendati emorimur 's a' t.
Budae, die 12. Junii 1792.

T u d ó s í t á s.

Mi eddig, előre - való jelentés - vétel nélkül is küldöttük Munkánkat nagy kézfésséggel sok olytán érd. Hazafiaknak, a' kik felől tudtuk, hogy tsak feledékenységből, vagy más nyomos okból mulatták el a' fél esztendő' elein; Munkánknak újjonnan való kívánását, 's azután valamivel későbbben nagy közfönettel meg-küldötték az elő-pénzt: hanem most kén-telenítettünk jelenteni, hogy mivel az ide - való Fő-Posta - Hivatal minden Újságok' expeditzióját maga vette által: erre nézve, méltóztassanak minden érd. Olvasóink, az öt forintokból álló elő-pénzt, az ide való Fő-Posta-Hivatalhoz útasítva, 's a' levél-borítékra Pro Magyar Hírmondó nagy betűkkel reá írva, haladék nélkül fel-küldeni; hogy idejében ki-nyom-tattathassanak az Újság-borítékokra való tziemek, vagy ha nyomos okokra nézve, éppen nem lehetné mindjárt fel-küldeni a' pénzt: meg-írni hozzánk, mikor fog az tsalhatatlanul fel-küldetni, hogy mi az illyetén irást addig is, míg a' pénz fel-jőne, meg-mutathassuk a' Postának. A' hozzánk botsátandó Levelekre tsak ezt kell nagy betűkkel írni: Pro Magyar Hírmondó. A' Görög, vagy Kerekes nevet kis betűvel is oda lehet a' Levél' eggyik alsó szegletére írni.

Ezen tudósítást, így közlöttük vólt már három izben; hanem a' Posta-Hivatallal való újjabb beszé-letésünk után most úgy módosítjuk, hogy ezentúl minden hozzánk útasítandó betses Levelek' boríték-jára tsak e' legyen írva: Pro Magyar Hírmondó. An die K. K. Oberpostamts-Zeitungs-Expedition á Vieau. különben meg-vefzik rajtunk a' rend-szerű-váló váltság - pénzt minden Levélért.

